

første seksjonene gir en grei, men enkel, innføring i hva søvnmedisin kan dreie seg om. Spørsmålet er om en omtale av hva søvnmedisin innebærer, bearbeidet for tannleger, er bedre enn den allerede eksisterende, rike faglitte-ratur om emnet innen medisinen. Jeg vil tro at dersom man er tilstrekkelig interessert i temaet går man direkte til kildene. Innholdet i de to neste seksjo-nene kjenner man forholdsvis godt igjen fra før, men da presentert innen-for TMD- og kronisk smerteproblema-tikk. Interessante kapitler i seksjon to er kapitlene om oral apparatur mot snorking og søvnapnoe/hypopnoe, og om kjeveortopedisk behandling.

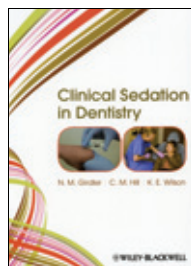
Problemet med boken er at den tar utgangspunkt i et medisinsk spesialfelt som i Skandinavia er rimelig godt dek- ket klinisk innenfor øre-nese-hals-fag- feltet og hvis hovedtyngde bør ligge innenfor medisinen. Boken bærer preg av en mulig god idé som det ikke er brukt nok ressurser på til å forløse. Etter min mening er det er benyttet for mye resirkulert indirekte bakgrunnsin- formasjon i bokens siste seksjoner. Hvis bokens hensikt er å være et utgangspunkt for fremtidig utvikling og forskning, bør man starte allerede nå med neste utgave hvor den er strammet betydelig opp og gjort mer klinisk relevant for tannlegen.

Under sterk tvil vil jeg anbefale boken til meget spesielt interesserte kolleger.

Lasse A. Skoglund

London: Quintessence Publishing Co. Ltd.;
2009 210 sider, ilnmbundet.
ISBN-978-0-86715-487-0

Girdler NM, Hill CM, Wilson KE:
Clinical Sedation in Dentistry

I følge forfatter- ne er denne bo- ken en dekkende lærebok for tann- legestudenter, odontologisk fag- personell og tann- leger om prinsipper og klinisk utførelse av sedasjon i tannlegepraksis. Boken gir umiddelbart et godt inntrykk. Den er på til sammen 176 paginerte sider og trykket som paperback. Boken er

trykket på matt papir i et velegnet for- mat som ligger godt i hånden og gjør den behagelig å lese. Den er svært oversiktig og forsynt med illustrasjo- ner og tabeller som er fargelagt eller i svart/hvitt. Dette gjør disse lett å lese og å forstå. Bakerst finner man en vel- fungerende indeks. Forfatterne som alle har en betydelig klinisk bakgrunn innenfor sedasjonsteknikk i Storbri- tannia har bygget opp boken med til sammen 10 logiske kapitler.

Det første kapitlet gir en enkel, men god, oversikt over fenomenet behandlingsangst i tannlegestolen. Det andre kapitlet gir en lettfattelig og fin oversikt over anatomi og fysiologi med vekt på det kardiovaskulære apparat og respirasjonssystemet. Der- etter gir det tredje kapitlet leseren en god innføring i klinisk pasientvurde- ring hvor det inngår en fin presenta- sjon av hvilke pasientforhold som skal vurderes før pasient selekteres til en eventuell sedasjon. Kapittel fire gir en god oversikt over de farmakologiske egenskaper til lystgass brukt som rela- tiv analgesi og intravenøse sedasjons- midler som diazepam og midazolam, samt andre legemidler som brukes i Storbritannia og enkelte andre land. Flumazenil omtales også. Kapittel fem er et forholdsvis kort kapittel som pre- senterer legemidler til oral sedasjon. Minuset for lesere i Skandinavia er her at legemidler som ikke utgjør stan- dard-armamentariumet i Storbritan- nia, som for eksempel flunitrazepam ikke omtales.

I kapittel seks begynner beskrivel- sen av den kliniske bruk av inhala- sjonssedativa med beskrivelse av utstyr og teknikker samt pasientfor- holdsregler. Dette kapitlet er meget godt skrevet og godt illustrert slik at tekstens innhold får en visuell mening. Kapittel syv gir den samme gode beskrivelse av prosedyre og utstyr samt teknikker ved intravenøs seda- sjon.

Kapittel åtte tar for seg komplika- sjoner og akutsituasjoner. Igjen klarer forfatterne og gi en utmerket oversikt over utstyr inkludert legemidler og prosedyrer for å håndtere slike situa- sjoner. Kapittel ni tar for seg proble- matikken omkring sedasjon og tannle- gebehandling av pasienter som utgjør en særskilt utfordring med hensyn til

tannlegebehandling. Her diskuteres meget fornuftig de hensyn som må vurderes i forhold til begrepet «tannbe- handling i forhold pasientens beste interesser» før en sedasjon velges. Her redegjøres kort, men informativt også for de vanligste pasientgrupper med tilhørende symptomer som krever spe- siell vurdering eller beredskap før en eventuell sedasjon igangsettes. Det siste kapitlet behandler medisinsk- juridiske og etiske hensyn omkring sedasjon og tannlegebehandling. Dette kapitlet er skrevet med hensyn til de sedasjonsmetoder og juridiske ret- ningslinjer omkring ansvarsforhold som gjelder for tannleger i Storbritan- nia. Selv om kapitlet ikke beskriver nøyaktig de samme retningslinjer som gjelder i Norge så er dette meget inter- essant lesning.

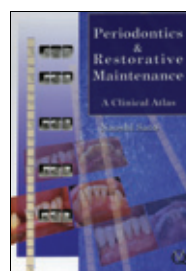
Denne boken er skrevet av dyktige klinikere ut fra de forutsetninger som er tilrettelagt for sedasjon i Storbritan- nia. Det eneste problemet er at den leg- ger en stor del av vekten på teknikker som ikke er akseptert for tannleger i Norge. Det gjør at det lille ekstra som hadde gjort den til en utmerket lære- bok i Norge mangler. Da dette er sagt må det også understrekes at boken er god og den er meget pedagogisk tilret- telagt. Alle som er interessert i seda- sjon bør ha nytte av å lese denne boken, spesielt kapitlene om doku- mentasjon av prosedyren som er valgt ved sedasjonsbehandling og pasient- vurdering.

Lasse A. Skoglund

Wiley-Blackwell, Chichester, United
Kingdom, 2009. ISBN-978-1-4051-8069-6

Tiltalende kasuistikkbasert dokumentasjon om viktigheten av periodontalt vedlikehold
Naoshi Sato:

Periodontics & Restorative Maintenance: A Clinical Atlas

Boken henven- der seg i før- ste rekke til all- mennpraktiseren- de tannleger med interesse for perio- donti og protetikk. Målsetningen med boken er å under-

streke viktigheten av periodontalt og protetisk vedlikehold etter avsluttet primærbehandling. Denne fokuserte målsetningen tillater en grundig gjennomgang av flere sentrale emner i det tverrfaglige skjæringspunktet mellom periodonti og protetikk og gjør at kandidater under spesialistutdanning i begge disipliner samt ferdige spesialister også vil kunne ha nytte av boken.

Boken er inndelt i fem kapitler. I første kapittel får leseren presentert sentrale kliniske studier som dokumenterer det vitenskapelige rasjonale for å utføre et systematisk periodontalt vedlikehold. Kapittelet gir også en kort gjennomgang av viktige risikofaktorer på pasient-, tann- og flatenivå som skal registreres og vurderes ved hvert besøk. Alle kapitler avsluttes med kasuistikker som brukes til å illustrere kliniske problemstillinger.

De to neste kapitlene diskuterer ulike behandlingsstrategier. Resultater oppnådd etter ikke-kirurgisk så vel som kirurgisk behandling blir omtalt og sammenlignet. Forfatteren har også en detaljert beskrivelse av ulike kirurgiske teknikker og deres indikasjonsområder. Videre får leseren en grundig innføring i furkasjonsproblematikken og hvilke behandlingsutfordringer disse representerer både under primærbehandling og i vedlikeholdsfasen. Ved vertikale beindefekter går for-

fatteren langt i å anbefale periodontal regenerasjon og framhever særlig bruken av membrankirurgi. I begge kapitlene blir det understreket at godt daglig renhold er en absolutt forutsetning for å oppnå et vellykket kirurgisk resultat.

Fra et skandinavisk synspunkt omhandler første del av kapittel fire litt perifere aspekter ved periodontalt vedlikehold. Det er i litteraturen et usikkert rasjonale for å etablere «tilstrekkelig» bredde på festet gingiva ved tenner og implantater bare for å lette vedlikeholdsbehandlingen. I siste del av kapittelet understreker forfatteren viktigheten av å legge prepareringsgrensen supragingivalt ved protetisk rehabilitering dersom estetikken tillater dette. Videre beskrives indikasjonene for kirurgisk kroneforlenging og dekning av gingivale retraksjoner.

I det siste kapittelet bruker forfatteren kasuistikker til å illustrere ulike biologiske og mekaniske komplikasjoner og kommer med forslag til løsninger. Det blir i flere av forklaringene lagt ukritisk vekt på okklusjon og artikulasjon.

Målsetningen med boken er å gi leseren råd i behandlingsvalg og etablering av passende vedlikeholdsrutiner for å oppnå et vellykket langtidsresultat etter periodontal behandling. Boken klarer til en viss grad å oppfylle

disse målsetningene. Særlig de to første kapitlene gjennomgår oversiktlig og grundig aktuell litteratur som understreker verdien av et systematisk periodontalt vedlikehold. Forfatteren har sin grunnutdanning fra Japan, men tok deler av spesialistutdanningen ved University of Iowa, USA. Enkelte kapitler bærer preg av dette, særlig der forfatteren vurderer betydningen av bred, festet gingiva og okklusjon/artikulasjon som etiologisk faktor ved periodontitt. Forfatteren skal berømmes for å understreke verdien av tverrfaglighet og samarbeid; tannlege, tannpleier og tannhelsesekretær. Boken er lettlest og har et svært tiltalende layout med imponerende god kvalitet på illustrasjoner og kliniske bilder. Men med mer enn 3000 illustrasjoner blir antallet i meste laget. En klar styrke er at nyttige uttrykk og begreper defineres og at hvert kapittel gjengir hovedkonklusjoner fra sentrale referanser som faktabokser. Boken kan anbefales både til allmennpraktiserende tannleger og til spesialister i periodonti og protetikk.

Knut N. Leknes

London: Quintessence Publishing Co. Ltd.; 2009. Innbundet. Mer enn 3000 kliniske og røntgenologiske illustrasjoner. ISBN-13: 9781850971948